

РОЗДІЛ II

Комунікативна лінгвістика

УДК 811.111'367.7

Олена Ботвінко-Ботюк
Еліна Коляда

Синтаксична характеристика висловлень презирства

У статті розглянуто синтаксичну характеристику висловлень презирства. Висловлення презирства – мовленнєва одиниця, яка має свою граматичну (синтаксичну) структуру, інформативний зміст і певним чином функціонує в мовленні, що актуалізує потребу його вивчення з урахуванням структурних, семантичних та комунікативно-прагматичних особливостей. Мета висловлення презирства – виразити презирливо-зарозуміле, зневажливе ставлення до співрозмовника, якщо він є об'єктом презирства, і принизити його гідність – досягається мовцем завдяки виконанню конкретних дій із застосуванням засобів мовного коду. У вербальному оформленні висловлень презирства беруть участь лексичні, синтаксичні та стилістичні засоби сучасної англійської мови. Аналіз мовних засобів вираження презирства демонструє широке варіювання структурно-синтаксичних моделей. Синтаксичний аспект вираження презирства складає формальний бік вираження комунікативної інтенції, тобто ті способи й форми, за допомогою яких виражається презирство. Аналіз мовного матеріалу засвідчив, що для вираження презирства використовують різні комунікативні типи речень: розповідні, питальні, спонукальні, окличні, які представлені різними синтаксичними моделями.

Ключові слова: висловлення презирства, комунікативні типи речень, синтаксичні моделі, емоція, негативна оцінка, лексичні засоби.

Постановка наукової проблеми та її значення. Розвиток сучасного мовознавства засвідчує, що поглиблене вивчення мови як найважливішого засобу спілкування неможливе без звернення до взаємозв'язку мовної системи та емоційної сфери людини, оскільки емоції відіграють значну роль у процесі спілкування.

Аналіз досліджень цієї проблеми. У межах антропоцентричного підходу до мовних явищ пильну увагу лінгвістів звернено на висловлення негативної оцінки: звинувачення (А. А. Король [5]); незгоди (І. М. Рудик [9]); осуду (О. П. Черняк [10]); емотивні висловлювання негативної оцінки (Г. М. Кузенко [6]) тощо.

Мета дослідження – виявлення структурних особливостей висловлень презирства. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких основних завдань: 1) розглянути синтаксичну характеристику висловлень презирства; 2) визначити базові синтаксичні моделі висловлень презирства.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Кожна мовна система має набір структурних схем порядку слів, типів зв'язку між словоформами, функцій членів речення, інтонаційних схем, які є нормою для певної мови. Дослідники вважають, що жорстка структура речення, притаманна англійській мові, стискає, обмежує певними рамками способи прояву людських емоцій, тобто ставить емоційні прояви під контроль свідомості. Відсутність структури речення передбачає свободу вираження емоцій [7, с. 71–73].

Синтаксичний рівень мови має великий потенціал для вираження емоційних відтінків мовлення [1, с. 5]. Власне синтаксичний аспект тісно пов'язаний із лексичним. Це пояснюється тим, що синтаксис являє собою діалектичну єдність лексико-семантичних зв'язків між словами й граматичними правилами, які керують введенням у мову слів як частин мови [1, с. 13].

Формально-синтаксична організація конкретних речень у сучасній теорії синтаксису співвідноситься з відповідним формальним реченнєвим зразком, реченнєвою моделлю – формально-синтак-

сичною структурою, структурною схемою. Її створюють відповідні синтаксичні зв'язки й виділені на їх основі члени речення.

Висловлення презирства – різноманітні за своєю синтаксичною структурою. Основні синтаксичні моделі розповідних речень, які вживаються для оформлення висловлень презирства:

1. Модель **Pron/N + Vbe + Adj**, у якій використовуються прикметники негативно-оцінної семантики або лексика з інвертованим знаком оцінки.

(1) *“You’re crazy”. Melissa rolls her eyes contemptuously* [24, с. 369].

Модель **Pron/N + Vbe + Adj + N**

(2) *“Don’t mind her”, he says, throwing her a look of supreme contempt, “She’s just a big sow”* [26, с. 121].

3. Модель **Pron/N + V (emotional attitude) + N/Pron**

(3) *I detest that* [25, с. 236].

4. Модель **Pron + V (want) + Inf + Pron/N**

(4) *«I want to give you some advice, Murphy», Harris said with obvious disdain* [21, с. 68].

5. Модель **Pron/N + V + Pron/N**

(5) *He was simply bursting with scorn and contempt. Finally he blurted it out. “You ruin them /.../”* [27, с. 254].

6. Модель **Pron/N + Modal V + Inf + Prep + Pron/N**

(6) *Even in the dim light, the man’s eyes shone with contempt. “I have to worry about you”, he said* [22, с. 302].

Отже, розповідні речення вживаються для вираження презирства в англomовному художньому дискурсі. Найбільш поширена модель – **Pron/N + Vbe + Adj + N**.

Спонукальні речення характеризуються потребою виконання дій, пріоритетністю позиції мовця, виражаючи наказ, прохання, заклик, пораду й інші способи волевиявлення. Презирливе ставлення до співрозмовника накладає на ту чи ту форму спонукування додатковий відтінок зухвалості, роздратованості, ворожості.

Варто зазначити, що характерною особливістю спонукальних речень в англійській мові є наявність подвійної змістової орієнтації: з одного боку, їх денотативне значення орієнтоване на майбутнє, тобто має перспективну спрямованість; з іншого – їх пресупозиції (негативна оцінка певних ситуацій) мають не лише перспективну й ретроспективну спрямованість, а й позначають ситуації, що стосуються дійсності.

Для оформлення висловлень презирства використовують такі синтаксичні моделі спонукальних речень:

7. Модель **Vbe + Adj**

(7) *Jean shot her a look of mild disdain. “Be serious”, he said* [21, с. 249].

Особливістю цієї моделі є те, що тут адресант не оцінює адресата відверто негативно, а немовби застерігає його від можливих помилок, небажаних для нього (адресата) наслідків.

8. Модель **Don’t + V**

(8) *“Don’t bother”, said Clay disdainfully* [28, с. 183].

9. Модель **Stop + Pron**

(9) *“Stop it, Alec! /.../” The cold contempt in her voice told him as nothing else could just how useless she thought him* [16, с. 114].

10. Модель **Stop + Gerund**

(10) *Stop behaving so stupidly!* [16, с. 114].

Розглянуті вище спонукальні речення (моделі 8–10) виражають заборону, якій властиві такі ознаки: пріоритетна позиція адресанта, його зацікавленість у виконанні дії та потреба її використання адресатом. Крім того, потрібно наголосити високий емоційний вплив заборони на слухача, оскільки він отримує вимогу не здійснювати чи припинити задуману й бажану для нього дію. Найпоширеніша модель – **Don’t + V**.

Питальні речення для вираження презирства вживаються, переважно, у формі риторичних питань, що містять у собі твердження або заперечення й не вимагають безпосередньої відповіді об’єкта презирства. В англomовному художньому дискурсі вони представлені такими синтаксичними моделями:

11. Модель **Modal V + not + Pron/N + Inf + Pron/N?**

(11) *Keenyside gave it a disdainful look. “Can’t you wrap it better than this? /.../”* [32, с. 86].

Питальні речення, які будуються за цією моделлю, є емотивно-експресивними засобами вираження негативної оцінки адресантом дій адресата. Оцінка тут має імпліцитний характер, а мотиви презирства наведено експліцитно. Транспозиція речень такого типу в бік негативної оцінної номінації створює умови для потужного емоційного впливу на адресата.

12. Модель **Why/What/When/Where/How much + Aux V + Pron/N + V?**

(12) *She glared at the man, turned to Kharm in an exaggerated gesture of contempt. "How much does he want?"* [29, с. 143].

13. Модель **Pron/N + Vbe + Adj, + tag?**

(13) *"You're a bit spineless, aren't you?" Cora said, flicking ash on the floor. There was contempt in her voice* [17, с. 111].

14. Модель **Pron/N + AuxV + not + V, + tag?**

(14) *"You don't know much, do you?" he said. There was a lazy contempt in his gold eyes* [18, с. 41].

Аналіз ілюстративного матеріалу засвідчує, що в англомовному художньому дискурсі є певні емотивні структури-кліше, котрі мають форму питальних речень, за якими закріплено емотивно-оцінне значення «вираження негативного ставлення», а використання занижено-конотативних лексем (*devil, hell, deuce*) сигналізує про негативну оцінку дій чи вчинків об'єкта презирства. Наприклад:

15. Модель **Why on earth/ What the devil/ What the deuce/ Why the hell + Aux V + Pron/N + V + Pro/N?**

(15) *Heberling did not even try to hide his contempt. "Why the hell is PAC paying your fellows a thousand dollars a day?"* [20, с. 287].

Такі висловлення характеризують мовця як інвективну особистість, яка знімає напруження за допомогою вербальної агресії.

Отже, питальні речення слугують експресивним засобом вираження презирства в англомовному художньому дискурсі. Серед них найбільш поширена модель – **Why/What/When/Where/How much + Aux V + Pron/N + V?**

16. Модель **Pron/N + Modal V should (shouldn't) + Perfect Inf**

Зміст висловлень презирства з модальним дієсловом *should + Perfect Infinitive* виражає необхідність, яка стосується минулого: «мав зробити, але не зробив, тобто вчинив погано». *"When combined with the Perfect Infinitive should denotes criticism, faultfinding; the statement indicates that something desirable has not been done"* [12, с. 146]. Наприклад:

(16) *"You should not have returned to Marisi at all! /.../" Her tone was one of furious scorn* [31, с. 222].

17. Модель **If + Pron/N + V, Pron/N + Modal V shall + Inf**

(17) *With a look of scorn upon his face, Roland turned, and faced the robber crew. "If you win these arms", said he to the leader, "you shall pay a dear price for them"* [14, с. 310].

Під впливом презирства мовець удається до погрози й відверто попереджає адресата про покарання в разі ігнорування запропонованої дії. Тут велику роль відіграє статусна різниця між комунікантами: мовець використовує свою владу та здійснює емоційний вплив на слухача.

Умовні речення ірреальної умови також можуть виражати презирство.

18. Модель **Pron/N + Past Conditional + if + Pron/N + Past Subjunctive II**

(18) *She huffed, eyeing him with disdain. "I would not have noticed if you had been lit on fire and dropped from the main mast"* [23, с. 63].

Отже, аналіз синтаксичних засобів вираження презирства демонструє широке варіювання структурно-синтаксичних моделей.

При вираженні презирства мовлення комунікантів характеризується високим ступенем емоційності, що спричинює поділ їх висловлень на короткі синтагми [2], а отже репліки можуть бути незавершеними. Переривання висловлення відбувається через емоційно напружену ситуацію, викликану надмірністю почуттів чи хезитацією, притаманними діалогічному дискурсу. Установлено, що чим сильніша емоція, тим менше слів уживається у висловленні [11].

(19) *Suddenly the manager's boy put his insolent black head in the doorway, and said in a tone of scathing contempt – "Mistah Kurtz – he dead"* [19, с. 98].

Окрім описаних вище моделей, вербальному вираженню презирства властиве використання нестандартних моделей синтаксису, одна – односкладне розповідне речення (номінативне).

Згідно з теорією Г. Колшанського, односкладні речення – це односкладні згортки повних конструкцій або парцельовані, відокремлені від головної частини члени речення. У першому випадку,

незважаючи на те, що не всі формальні й семантичні компоненти речення знаходять своє відображення, його зміст сприймається в повному обсязі, оскільки воно подане в згорнутому вигляді, у вигляді опори на провідне слово [4, с. 87]. Однослівні речення, на відміну від слів і словосполучень, означають актуалізовану, тобто певною мірою адекватну дійсності ситуацію. Номінативні, або субстантивні, речення, як їх називає Г. О. Золотова, характеризують певний час, простір, середовище за наявності певної ознаки [3, с. 55].

Розглянемо моделі номінативних речень, виокремлення яких уможливили проведені аналіз ілюстративного матеріалу.

1. Модель **N!**, що характеризується високою емоційною напругою, яка досягається внаслідок уживання пейоративної лексики та знака оклику.

(20) *Idiot!* [15, с. 55].

Такі номінативні речення використовуються зі словами, що вказують на якість, ознаку, стан предмета (особи). Іntenція мовця при використанні таких номінативних речень полягає у вираженні власного емоційного стану. На думку багатьох лінгвістів (див. напр. [1, с. 96; 8, с. 78]), такі речення виконують не комунікативну, а експресивну функцію.

2. Модель **Adj + N**

(21) *Dirty bastards* [30, с. 280].

3. Модель **You + N!**

(22) *You fool!* [13, с. 251].

4. Модель **You + Adj + N!**

(23) *You stupid fool!* [13, с. 251].

5. Модель **You + N + of + N!**

(24) *You son of a bitch!* [15, с. 55–56].

Прагматична мета зазначених вище типів висловлень презирства полягає в розкритті негативних почуттів та емоцій щодо адресата, а також у здійсненні певного впливу на нього, щоб викликати відповідну реакцію. Такі моделі характерні для ситуацій, де мовець може безпосередньо виражати свої емоції. У ролі звертання, яке в наведених прикладах носить грубий характер, використовується займенник *you*. Ця звертання, з одного боку, характеризує адресанта як людину з низьким рівнем культури, а з іншого – визначає його соціальне становище.

6. Модель **What + N!**, для з'ясування оцінного значення якої потрібне врахування загального контексту:

(25) «*What a man!*» said Aline with increasing scorn [31, с. 223].

Наведений приклад імплікує негативну оцінку адресата, передаючи при цьому такі додаткові прагматичні відтінки, як насмішка, зневага тощо.

Отже, інтенсифікація негативної оцінки в номінативних реченнях здебільшого досягається внаслідок уживання пейоративної лексики та знака оклику. До моделей такого типу належать: **N!**, **Adj + N**, **You + N!**, **You + Adj + N!**, **You + N + of + N!**. У моделі **What + N!** оцінний знак, зазвичай, зумовлюється контекстом.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Проведений аналіз засвідчує структурно-синтаксичне варіювання висловлень презирства, якими послуговується мовець, щоб висловити свої емоції та/або вплинути на співрозмовника. Для вираження презирства використовують різні комунікативні типи речень: розповідні, питальні, спонукальні, окличні, які представлені 24 синтаксичними моделями. Перспективи подальших досліджень убачаємо в установленні основних соціолінгвальних чинників, що впливають на добір мовних засобів і комунікативно-прагматичну організацію висловлень презирства.

Джерела та література

1. Александрова О. В. Проблемы экспрессивного синтаксиса (на материале английского языка) / О. В. Александрова. – М. : Высш. шк., 1984. – 212 с.
2. Ваулина О. В. О некоторых языковых особенностях выражения эмоций в речи / О. В. Ваулина // Актуальные проблемы изучения лексики и грамматики, межличностной и межкультурной коммуникации : межвуз. сб. науч. пр. – Х. : Константа, 1996. – С. 33.
3. Золотова Г. А. Синтаксические основания коммуникативной лингвистики / Г. А. Золотова // Вопр. языкознания. – 1988. – № 4. – С. 52–58.

4. Колшанский Г. В. Коммуникативная функция и структура языка / Г. В. Колшанский. – М. : Наука, 1984. – 175 с.
5. Король А. А. Висловлення-звинувачення у сучасному німецькомовному художньому дискурсі : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Король Антоніна Анатоліївна. – Чернівці, 2007. – 237 с.
6. Кузенко Г. М. Структурно-семантичні та комунікативно-прагматичні особливості емотивних висловлювань негативної оцінки (на матеріалі англomовного художнього дискурсу) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.02 / Кузенко Галина Миколаївна. – Х., 2006. – 211 с.
7. Ларина Т. В. Доминантныe черты английского вербального коммуникативного поведения / Т. В. Ларина // Филологические науки. – 2007. – № 2. – С. 71–81.
8. Малинович Ю. М. Экспрессия и смысл предложения : проблемы эмоционально экспрессивного синтаксиса / Ю. М. Малинович. – Иркутск : Изд-во Иркутск. ун-та, 2002. – 216 с.
9. Рудик І. М. Комунікативно-прагматичні типи висловлювань зі значенням згоди/незгоди в сучасній англійській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / І. М. Рудик. – Х., 2000. – 19 с.
10. Черняк О. П. Структурно-семантичні та комунікативно-прагматичні особливості висловлень осуду (на матеріалі англomовного художнього дискурсу) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / О. П. Черняк. – Чернівці, 2009. – 20 с.
11. Ширяев Е. Н. Структура интенциональных конфликтных диалогов / Е. Н. Ширяев // Проблемы речевой коммуникации : межвуз. сб. науч. тр. – Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 2000. – С. 80–85.
12. Thomson A. J. A Practical English Grammar / A. J. Thomson, A. V. Martinet. – Oxford : Oxford University Press, 1997. – 383 p.
13. Allen C. V. Times of Triumph / C. V. Allen. – Norwalk : Island Nation Press LLC, 1998. – 336 p.
14. Baldwin J. The Story of Roland / J. Baldwin. – Chapel Hill : Yesterday's Classics, 2006. – 424 p.
15. Bellow S. Herzog / S. Bellow. – L. : Penguin Books, 1976. – 344 p.
16. Chase J. H. Have This One on Me / J. H. Chase. – Cornwall : House of Stratus, 2002. – 226 p.
17. Chase J. H. More Deadly Than the Male / J. H. Chase. – Cornwall : House of Stratus, 2000. – 304 p.
18. Clare C. City of Bones. Book One / C. Clare. – N. Y. : Margaret K. McElderry Books, 2007. – 485 p.
19. Conrad J. Heart of Darkness and Other Stories / J. Conrad. – Hertfordshire : Wordsworth classics, 1995. – 224 p.
20. Cook R. Outbreak / R. Cook. – N. Y. : Berkley, 1988. – 352 p.
21. Cook R. Terminal / R. Cook. – N. Y. : Berkley, 1996. – 384 p.
22. Cussler C. Thriller 2 : Stories You Just Can't Put Down / C. Cussler, K. Antrim, G. Braver, S. Chercover, B. Crouch. – Ontario : Mira Books, 2010. – 538 p.
23. Gray K. Seducer / K. Gray. – N. Y. : Kensington Publishing Corp., 2009. – 352 p.
24. Kinsella S. The Undomestic Goddess / S. Kinsella. – L. : Black Swan, 2006. – 416 p.
25. Mailer N. An American Dream / N. Mailer. – N. Y. : Owl Books, 1987. – 270 p.
26. Miller H. R. Tropic of Cancer / H. Miller. – N. Y. : Grove Press, 1980. – 318 p.
27. Miller H. R. Sexus : The Rosy Crucifixion. Book One / H. R. Miller. – N. Y. : Grove Press, 1987. – 515 p.
28. Miller R. J. The Medallion / R. J. Miller. – Springville : Bonneville Books, 2004. – 210 p.
29. Ovington G. K. Birth Jacket / G. K. Ovington. – Bloomington, Ind. : Trafford Publishing, 2008. – 386 p.
30. Parker S. Junkyard Dog / S. Parker. – Lancashire : BeWrite Books LLC, 2007. – 364 p.
31. Stout R. A Prize for Princess / R. Stout. – Rockville : Wildside Press, 2002. – 228 p.
32. Waites M. The Mercy Seat / M. Waites. – N. Y. : Pegasus Books, 2006. – 421 p.

Ботвинко-Ботюк Елена, Коляда Элина. Синтаксическая характеристика высказываний презрения.

В статье рассматривается синтаксическая характеристика высказываний презрения. Высказывание презрения – речевая единица, имеющая свою грамматическую (синтаксическую) структуру, информативное содержание и определенным образом функционирующая в речи, что актуализирует необходимость его изучения на базе структурных, семантических и коммуникативно-прагматических особенностей. Цель высказывания презрения – выразить презрительно-высокомерное, пренебрежительное отношение к собеседнику, если он является объектом презрения, и унижить его достоинство – достигается говорящим, благодаря осуществлению конкретных действий с применением средств языкового кода. В вербальном оформлении высказываний презрения участвуют лексические, синтаксические и стилистические средства современного английского языка. Анализ языковых средств выражения презрения демонстрирует широкое варьирование структурно-синтаксических моделей. Синтаксический аспект выражения презрения составляет формальную сторону выражения коммуникативной интенции, то есть те способы и формы, с помощью которых выражается презрение. Анализ языкового материала показал, что для выражения презрения используются различные коммуникативные типы предложений: повествовательные, вопросительные, побудительные, восклицательные, представленные различными синтаксическими моделями.

Ключевые слова: высказывания презрения, коммуникативные типы предложений, синтаксические модели, эмоция, отрицательная оценка, лексические средства.

Botvinko-Botiuk Olena, Koliada Elina. Syntactic Characteristics of Utterances of Contempt. The article deals with the syntactic peculiarities of utterances of contempt. Utterances of contempt are speech units with their own grammatical (syntactic) structure and informative content. Contempt is a negative emotion felt towards others that puts the contemned person in an inferior, lower status position. Contempt has a certain comparative element. The contemned person is regarded as being less in some way that the person feeling contempt considers important. For example, the contemned person may be seen as less intelligent or less knowledgeable, less important, less powerful, less moral or ethical. The use of negatively connoted expressions reveals a speaker's evaluation of the objects he or she refers to. In our investigation we have distinguished the basic syntactic models of emotional utterances of contempt. These models are represented by simple and complex sentences of different communicative types: declarative, interrogative, imperative and exclamatory. The most frequent models are the following: Pron/N + Vbe + Adj; Pron/N + Vbe + Adj + N; Why/What/When/Where/How much + AuxV + Pron/N + V?; Pron/N + Vbe + Adj, + tag?; Vbe + Adj; Don't + V; What + N!; You + N!

Key words: utterances of contempt, communicative types of sentences, syntactic models, emotion, negative evaluation, lexical means.

Стаття надійшла до редколегії
22.01.2015 р.

УДК 811.11'42

Ольга Дмитрук

Залучення колірною та звукового символізму для маніпуляції свідомістю

У статті проаналізовано мовні та позамовні засоби, які ґрунтуються на використанні знань зі сфери фоносемантики, кольоро- та звукосимволізму для маніпулятивного впливу на свідомість адресата в ситуації міжособистісного спілкування. Міжособистісна комунікація передбачає спонтанне спілкування, під час якого комуніканти обирають мовні засоби в момент говоріння залежно від конкретної комунікативної ситуації. Схарактеризовано такий різновид міжособистісної маніпуляції, як постановочна комунікація, тобто ситуація, коли один із комунікантів виступає свого роду режисером, плануючи свої комунікативні ходи заздалегідь з урахуванням реакції іншого учасника. При цьому маніпулятор розраховує викликати вигідну саме для нього реакцію. Докладно розглянуто, як саме маніпулятор ретельно розробляє багатоступеневий план, для успішної реалізації якого він залучає знання з психології, лінгвістики, психофізіології, нейропсихології, нейрофізіології. Обґрунтовано, що ефективність виконання маніпуляції свідомістю залежить від вибору відповідних вербальних та невербальних засобів у межах маніпулятивних стратегій і тактик.

Ключові слова: маніпуляція свідомістю, комунікативна ситуація, вербальні та невербальні засоби маніпуляції свідомістю, міжособистісне спілкування, психолінгвістика, соціолінгвістика.

Постановка наукової проблеми та її значення. Аналіз дослідження цієї проблеми. Сучасна лінгвістика вже давно вийшла за межі суто мовних явищ; у процесі вивчення мови активно залучають результати досліджень у сфері інших дисциплін, дотичних до лінгвістики. Актуальні дослідження, спрямовані на розв'язання прикладних завдань, і в контексті актуалізації прикладних аспектів широку популярність отримують проблеми, пов'язані з уживанням і використанням мови, зокрема з її використанням у своїх цілях [4, с. 124]. Особливо цікавим видається залучення знань з інших, дотичних до лінгвістики дисциплін, які виражені у вживанні адресантом вербальних та невербальних засобів із маніпулятивною метою.

Досліджуючи залучення фоносемантики та кольоросимволізму для здійснення маніпулятивного впливу в міжособистісному спілкуванні послуговуємося працями в царині соціолінгвістики, психолінгвістики, психофізіології, нейропсихології, нейрофізіології. Широкий спектр питань, які розглядають ці дисципліни, дає змогу використовувати результати цих досліджень у прикладних аспектах, зокрема для маніпуляції свідомістю, що зумовлює **актуальність** цієї статті.

Мета статті полягає у вивченні особливостей залучення явища колірною та звукового символізму і фоносемантики маніпулятором у міжособистісному спілкуванні для досягнення маніпулятив-